

ISSN 2309-9763

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
КАМ'ЯНЕЦЬ-ПОДІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ІВАНА ОГІЄНКА  
ІНСТИТУТ ПЕДАГОГІКИ НАПН УКРАЇНИ

# **Педагогічна освіта: теорія і практика**

**Збірник наукових праць**

**Випуск 22 (1-2017)**

**Частина 1**

м. Кам'янець-Подільський  
2017

**Рецензенти:**

**Коссаковський Едвард**, доктор, професор, Краківська академія мистецтв ім. Яна Матейка, м. Краків, Польща; **Рокачук В.В.**, кандидат мистецтвознавства, старший науковий співробітник, Інститут культурної спадщини АН Молдови, м. Кишинів, Молдова; **Тарасенко Г.С.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри дошкільної та початкової освіти, Вінницький державний педагогічний університет імені М. Коцюбинського, м. Вінниця, Україна; **Чепіль М.М.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, Дрогобицький педагогічний університет імені І. Франка, м. Дрогобич, Україна.

*Рекомендовано до друку рішеннями вчених рад Інституту педагогіки НАПН України  
(протокол № 4 від 27.04.2017 р.),*

*Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка  
(протокол № 4 від 04.04.2017 р.).*

**Міжнародна редакційна колегія:**

**О.М. Топузов**, директор Інституту педагогіки НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України; **Л.Д. Березівська**, директор Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В.О. Сухомлинського НАПН України, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України; **М.В. Головка**, заступник директора з наукової роботи Інституту педагогіки НАПН України, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, доцент; **М.С. Вашуленко**, дійсний член НАПН України, доктор педагогічних наук, професор; **Н.П. Дічек**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу історії педагогіки Інституту педагогіки НАПН України; **Т.М. Засєкіна**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту педагогіки НАПН України; **Уршуля Груца-Мьонск**, доктор гуманітарних наук, Жешівський університет, м. Жешів, Польща; **Л.М. Калініна**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України; **В.М. Лабунець**, доктор педагогічних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (головний редактор); **І.О. Кучинська**, доктор педагогічних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (заступник головного редактора); **Н.В. Гудима**, кандидат філологічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (відповідальний секретар); **Н.В. Мелекєсцева**, кандидат філологічних наук, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка (мовний редактор); **Януш Мьонсо**, доктор габілітований, професор надзвичайний, Жешівський університет, м. Жешів, Польща; **М.А. Печенюк**, кандидат педагогічних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; **Л.М. Воввідко**, кандидат педагогічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; **Н.В. Бахмат**, кандидат педагогічних наук, доцент, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

**Міжнародна наукова рада:**

**О.Д. Баженова**, доктор мистецтвознавства, професор, Білоруський державний університет, м. Мінськ, Білорусь; **Земба Беата Анна**, доктор гуманітарних наук, Інститут педагогіки Жешівського університету, м. Жешів, Польща; **Марек Палюх**, професор надзвичайний, доктор габілітований гуманітарних наук, завідувач кафедри соціальної педагогіки, Інститут педагогіки Жешівського університету, м. Жешів, Польща; **І.М. Конет**, доктор фізико-математичних наук, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; **О.І. Локшина**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу порівняльної педагогіки Інституту педагогіки НАПН України; **О.М. Онаць**, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу економіки та управління загальною середньою освітою Інституту педагогіки НАПН України; **Пйотр Яргуш**, професор, Директор Інституту малярства і художнього виховання, Педагогічний університет імені Комісії національної освіти, м. Краків, Польща; **О.І. Пометун**, доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент НАПН України, головний науковий співробітник відділу суспільствознавчої освіти Інституту педагогіки НАПН України; **Н.О. Урсу**, доктор мистецтвознавства, професор, Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка.

**Педагогічна освіта: теорія і практика** : Збірник наукових праць / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка; Інститут педагогіки НАПН України [гол. ред. Лабунець В.М.]. – Вип.22 (1-2017). – Ч.1. – Кам'янець-Подільський, 2017. – 344 с.

У збірнику наукових праць висвітлюються найбільш актуальні проблеми сучасної педагогіки та методик у галузі вищої освіти, старшої, основної, початкової школи та дошкільця. Представлено широкий спектр наукових розробок українських і закордонних дослідників.

Збірник наукових праць адресовано науковцям, педагогам, докторантам і аспірантам, студентам, усім тим, хто цікавиться сучасним станом розвитку педагогічної науки.

*Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації серія КВ № 15071-3643Р» Збірник наукових праць «Педагогічна освіта: теорія і практика» 24.04.2009 р.*

*Збірник внесено до Переліку наукових фахових видань України з педагогічних наук (Наказ Міністерства освіти і науки України від 21.12.2015 р. №1328).*

За достовірність фактів, назв, дат, посилань та літературних джерел тощо  
відповідальність несуть автори.

Редколегія та видавництво не завжди поділяють їхні погляди.

**ISSN 2309-9763**

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE  
KAMIANETS-PODILSKYI IVAN OHIENKO NATIONAL UNIVERSITY  
INSTITUTE OF PEDAGOGY OF THE NAES OF UKRAINE**

# **Pedagogical Education: Theory and Practice**

**Collection of research papers**

**Issue 22 (1-2017)**

**Part 1**

**Kamianets-Podilskyi  
2017**

УДК 378:347.96

Олена Браткова  
Olena Bratkova**СУТНІСТЬ ТА СТРУКТУРА ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНЬОГО  
ЮРИСТА ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ****THE ESSENCE AND STRUCTURE OF FUTURE LAWYERS' READINESS  
TO PROFESSIONAL INTERACTION**

*У результаті наукової розвідки з'ясовано та уточнено сутність поняття «готовність», визначено його зміст та структурні компоненти, обґрунтовано критерії та показники готовності майбутнього юриста до професійної взаємодії. Готовність майбутнього юриста до професійної взаємодії розглянуто як багатогранну, специфічну професійну характеристику особистості, яка охоплює наявність професійно-орієнтованої мотивації, знань, умінь, навичок та особистісних якостей, необхідних для ефективного здійснення різновидів професійної взаємодії.*

**Ключові слова:** *готовність; структурні компоненти; критерії; показники; професійна взаємодія; юрист.*

Для розуміння сутності і специфіки професійної підготовки фахівців у системі вищої освіти, загалом, і в системі підготовки юристів, зокрема, особливе значення має поняття «готовність». Як складне системне утворення, готовність включає в себе різні компоненти і дозволяє на основі конструктивної мотивації ставити певні професійні завдання і вирішувати їх у практичній діяльності. Очевидно, що готовність є важливим станом, який дозволяє досягти певної мети, використовуючи відповідні знання, вміння і навички, виконуючи конкретні дії, долати певні перешкоди. Саме готовність слід розглядати як основну мету підготовки фахівця з вищою професійною освітою та найважливішу умову ефективної реалізації професійної діяльності. До вивчення окресленої проблематики спостерігається постійний науковий інтерес як з боку психологів, так і з боку педагогів. Теоретична і практична розробка поняття «готовність» здійснювалася в рамках загальної та професійної педагогіки, загальної та педагогічної психології, акмеології. В рамках міждисциплінарних досліджень питання готовності вивчалися в процесі складання професіограм, у процесі вивчення питань професійної придатності та професійного самовизначення. Зокрема, така проблематика знайшла своє продуктивне рішення в роботах Л.В. Абдаліна, Б.Г. Ананьєва, Ф. Генова, С.М. Годніка, М.І. Дьяченко, Е.А. Климова, Н.Д. Левитова, А.К. Маркової, К.К. Платонова, І.П. Раченко, В.В. Серікова, В.О. Сластьоніна та ін.

Метою статті є визначити сутність та структуру готовності майбутнього юриста до професійної взаємодії та обґрунтувати її структурні компоненти, критерії та показники.

Однією з невідмінних умов ефективності професійної діяльності є готовність майбутнього фахівця, під якою розуміють ту чи іншу ступінь відповідності змісту та стану його психіки, фізичного здоров'я, особистісних якостей вимогам виконуваної діяльності. Відомий радянський психолог К. К. Платонов зазначав, що професійна готовність фахівця – це суб'єктивний стан особистості, яка вважає себе здатною і підготовленою до виконання відповідної професійної діяльності та прагне її виконувати [6].

Ретельний аналіз психолого-педагогічної літератури дав можливість стверджувати, що поняття «готовність», незважаючи на його широку вживаність, не має однозначного трактування. Так, А. Ф. Ліненко [4] характеризує готовність як особливий психологічний стан, який

виникає на етапі підготовки людини до початку в діяльності, а Н. Ю. Самикіна [8] розглядає стан готовності як актуалізацію та пристосування можливостей для успішних дій у певних умовах, тобто в ситуації реальної діяльності, а не можливої чи передбачуваної. Означена суперечність знімається, коли дотримуватися диференціації означеного стану готовності на: тривалий (функціональний), що діє і виявляється постійно, та тимчасовий, так званий «передстартовий стан». Ураховуючи вказану можливість володіння активністю особистості на стадії підготовки до діяльності різними часовими характеристиками, М. І. Дьяченко та Л. А. Кандибович тлумачать означену категорію як «внутрішню налаштованість на виконання діяльності, що припускає зміну поведінки особистості, сприяє її активності, цілеспрямованості, доцільності дій, порівнянню передбачуваного, очікуваного результату діяльності з метою роботи, з діями» [3, с. 4]. Далі розглянемо тривалу готовність як утворення, що піддається формуванню та має місце в процесі підготовки. Вивчення наукової літератури дає змогу також стверджувати, що поняття «готовність» досить часто вживається як синонім «психологічної готовності». При цьому в дослідженнях багатьох учених (Ю. Ю. Бойко, К. С. Лисецький, Р. Г. Шакірова) психологічну готовність розуміють і як якість особистості, і як психічний стан, які дозволяють актуалізувати можливості особистості. Зокрема, Г. Б. Серих вказує на те, що психологічна готовність до діяльності може означати «активний стан особистості, що викликає діяльність; ... якість, що визначає установки на професійні ситуації та завдання; передумову до цілеспрямованої діяльності, її регуляції, стійкості, ефективності...» [9, с. 78]. Водночас, попри певну неоднорідність у теоретичних підходах до інтерпретації феномену «готовність», її розглядають у всіх дослідженнях як первинну й обов'язкову умову успішного виконання будь-якої діяльності. Незважаючи на наявність у науковому обігу різних підходів та тлумачень до розуміння готовності фахівців до професійної діяльності, можна виокремити низку суттєвих ознак цієї категорії: 1) складне, багатошарове, цілісне й інтегральне утворення; 2) функціонує як інтегрована властивість, система компонентів, характеристик, якостей, змінних особистості майбутнього спеціаліста-професіонала; 3) містить такі основні компоненти:

- мотиваційний (позитивне ставлення до професійної діяльності; володіння цінностями соціально-педагогічної діяльності; сформованість комунікативно-рефлексивних установок) [1, с. 12–13];
- когнітивний (сукупність загальних і спеціальних знань) [1, с. 12–13; 5, с. 9];
- діяльнісний (уміння та навички, необхідні для кваліфікованого виконання професійних функцій і ролей, успішного вирішення комунікативних завдань у сфері міжособистісної взаємодії) [1, с. 12–13; 5, с. 9];
- особистісний (сформованість професійно значущих якостей особистості, потрібних для самостійної фахової діяльності – атракція, емпатія, толерантність, рефлексія та ін.) [2, с. 166–167; 5, с. 9];

4) неодмінна передумова для опанування та швидкої адаптації до професійної діяльності, визначає її результативність, дає змогу професійно вдосконалюватися і безперервно підвищувати кваліфікацію [2, с. 166–167; 7, с. 55]. Також з'ясовано, що різноманітність підходів у дослідженні готовності фахівців до професійної діяльності проявляється і в синонімічному вживанні понять «професійна готовність», «професійна придатність», «професійна компетентність». Однак якщо говорити про придатність, то вона передбачає насамперед наявність здібностей, потрібних у майбутній діяльності, а готовність фахівця, згідно з А. Б. Белінською, охоплює і «професійну придатність» особистості (сукупність індивідуальних особливостей людини, здібностей та характерологічних рис, істотних для успішного професійного спілкування і діяльності, а також відсутність показників, що роблять неможливою участь людини в професійній діяльності), і підготовленість до діяльності (знання, уміння і навички, придбані в процесі професійної підготовки) [10, с. 108]. Що стосується компетентності, то, на думку Р. В. Овчарової, це психологічний чинник, який охоплює вичерпні знання предмета й об'єкта

діяльності; уміння розібратися в будь-якому нестандартному питанні, що стосується цієї діяльності; уміння і здатність пояснити будь-які явища, пов'язані з діяльністю; здатність точно оцінювати якість роботи та її результат. У такому розумінні готовність стосується насамперед особистісних особливостей професіонала. Отже, розвиток готовності, яке є складним, багаторівневим, різноплановим, системним, психічним утворенням, створює підґрунтя для опанування фахівцем професійної компетентності. У контексті нашого дослідження використовуємо поняття «готовність», як більш відповідне в аспекті підготовки студентів у вищій школі.

З'ясування сутності поняття «готовність» дає можливість визначити зміст готовності майбутніх юристів до професійної взаємодії, яке можна охарактеризувати, як особистісно-професійне утворення майбутнього фахівця юриста, що включає в себе складну, багатогранну, цілісну систему, яка відображає позитивне ставлення та спрямованість майбутнього юриста до професійної взаємодії, володіння необхідними професійно значущими якостями та збалансованими знаннями, уміннями і навичками для здійснення ефективної професійної взаємодії в юридичній діяльності. Оскільки юридична діяльність різноманітна, тому в структурі готовності можна виділити її окремі підвиди: 1) соціально-особистісна готовність; 2) організаційна готовність; 3) фізична готовність; 4) психофізіологічна готовність; 5) пізнавально-пошукова готовність; 6) комунікативна готовність; 7) інтелектуальна готовність тощо. Така класифікація носить варіативний характер, а в структурі кожного виду можна видокремити комплекс знань, умінь і навичок, які і визначають сутність того чи іншого виду готовності. Наприклад, пізнавально-пошукова готовність передбачає високу орієнтацію в конкретних юридично значущих ситуаціях, стійкість і концентрацію уваги, спостережливість, вміння збирати вихідну інформацію, знання способів організації і здійснення пошуку та різних видів взаємодії: суб'єкт-суб'єктної, суб'єкт-об'єктної, безпосередньої чи опосередкованої тощо. Щодо комунікативної готовності, яка є важливою складовою професійної готовності юриста, оскільки спрямована на встановлення міжособистісних відносин та професійної взаємодії у сфері «людина-людина», то вона має такі якості: спрямованість особистості на міжособистісні відносини, високий рівень комунікативності, емпатії, рефлексії, здатності адекватно сприймати та оцінювати людей, чіткість і виразність мовлення, вміння володіти собою, переконувати та впливати на людей.

Отже, виходячи з сутності поняття готовності майбутніх юристів до професійної взаємодії, варто виокремити наступні компоненти готовності: мотиваційний, когнітивний, діяльнісний та рефлексивний, які, в свою чергу, співвіднесено з відповідними критеріями та показниками готовності. Тому, *мотиваційний компонент* визначається таким *мотиваційно-ціннісним критерієм* як: наявність потреби, спрямованості, усвідомленого ставлення до професійної взаємодії, прагнення до саморозвитку, самовдосконалення та досягнення успіху і мети. *Показниками* якого є: задоволеність обраною професією, ціннісне ставлення до майбутньої діяльності та оволодіння вказаною готовністю (різновидами тактик та стратегій взаємодії) у процесі фахової підготовки. *Когнітивний компонент* характеризується таким *когнітивно-інформаційним критерієм*: прагнення до здобування знань та їх застосування в професійній діяльності; сукупність знань з проблеми професійної взаємодії, їх повнота, глибина та усвідомленість; знання про етику ділового спілкування та етикет службових взаємин. *Показниками* такого компоненту є: глибоке усвідомлення майбутніми фахівцями сутності, функцій, видів, тактик, особливостей, прийомів запобігання та подолання бар'єрів професійної взаємодії юристів. *Діяльнісний компонент* можна охарактеризувати *діялісно-операційним критерієм*, а саме: рівнем контактності, гнучкості в процесі спілкування та рівнем сформованості комунікативних та організаторських умінь і навичок. *Показники* цього компоненту являють собою сукупність умінь та навичок як цілісних властивостей особистості, які базуються на відповідних знаннях та проявляються в здатності ефективно здійснювати різновиди взаємодії. Щодо *рефлексивного компоненту* готовності майбутнього юриста до професійної взаємодії, то він характеризується наступним *рефлексивно-результативним критерієм*, таким як:

стресостійкість, толерантність, рефлексія, бар'єропревентивність, здатність до співробітництва, кооперації, наявність соціального та емоційного інтелекту. Показники представлені відповідними якостями: наявність толерантності, як усвідомлення прав, цінностей, норм поведінки іншої особи; відповідний психоемоційний стан, витримка, терпіння та прагнення до компромісу; рефлексія, яка допомагає спостерігати, контролювати, аналізувати та оцінювати власні дії в різних видах професійної взаємодії.

Отже, готовність майбутніх юристів до професійної взаємодії є результатом комплексної фахової підготовки та відповідних психолого-педагогічних умов навчання. Тому запропонована структура готовності дає змогу уніфікувати шляхи підготовки, запровадити відповідне змістово-методичне забезпечення та експериментально перевірити ефективність даної підготовки. А наступний етап дослідження полягає у діагностиці та аналізі сучасного стану готовності майбутніх юристів до професійної взаємодії. В результаті чого можна охарактеризувати особливості прояву готовності майбутнього юриста до професійної взаємодії відповідно до різних рівнів сформованості готовності та отримати кількісно-якісні результати дослідження.

#### Список використаних джерел:

1. Александров Д. Г. Социально-педагогические условия формирования готовности будущих офицеров к профессиональной деятельности : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Александров Дмитрий Геннадьевич. – Н. Новгород, 2005. – 149 с.
2. Гонеев А. Д. Подготовка учителя к коррекционно-педагогической деятельности с подростками / Александр Дмитриевич Гонеев ; [Моск. пед. гос. ун-т ; Курск. гос. пед. ун-т]. – М. : МПГУ, 2000. – 320 с.
3. Дьяченко М. И. Психологические проблемы готовности к деятельности / М. И. Дьяченко, Л. А. Кандыбович. – Минск : БГУ, 1976. – 176 с.
4. Линенко А. Ф. Теория и практика формирования готовности студентов педагогических вузов к профессиональной деятельности : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.01 ; 13.00.04 / Линенко Алла Францевна. – К., 1996. – 403 с.
5. Малькова М. О. Формування професійної готовності майбутніх соціальних педагогів до взаємодії з девіантними підлітками : автореф. дис. ... канд. пед. наук : спец. 13.00.05 «Соц. педагогіка» / М.О. Малькова. – Луганськ, 2006. – 20 с.
6. Платонов К.К. Социально-психологический аспект проблемы личности. Социальная психология личности / К.К. Платонов. – М, 1979.
7. Русакова Н. А. Готовность социального педагога к сопровождению замещающей профессиональной семьи / Н. А. Русакова [Электронный ресурс] // Современные направления развития педагогической мысли и педагогика И. Е. Шварца : материалы междунар. науч.-практ. конф., (1–2 июня 2009 г., г. Пермь). – Ч. I. – С. 55. – Режим доступа : [http://shvarts.pspu.ru/sbornik\\_konf\\_list\\_55.html](http://shvarts.pspu.ru/sbornik_konf_list_55.html)
8. Самыкина Н. Ю. Формирование личностной готовности психологов к первичной профилактике наркомании в среде старшеклассников : дис. ... канд. психол. наук : 19.00.07 / Самыкина Наталья Юрьевна. – Калуга, 2002. – 258 с.
9. Серых А. Б. Формирование готовности педагога к работе с виктимными детьми / Анна Борисовна Серых ; Балт. ин-т экономики и финансов (БИЭФ). – Калининград : БИЭФ, 2000. – 156 с.
10. Социальные технологии урегулирования конфликтов (в подростковой среде) : учеб. пособие / под ред. А. Б. Белинской. – М. : Прометей, 2000. – 212 с.

*At the result of the scientific research the essence of the term «readiness» was revealed and clarified, its content and structural components were determined, the criteria and indicators of future lawyers' readiness to professional interaction were substantiated. Readiness of future lawyers to professional interaction is considered to be as multifaceted, specific professional characteristics of the personality, which includes the*

availability of professionally oriented motivation, knowledge, skills and personal qualities necessary for the effective performance of different kinds of professional interaction. The motivational readiness component reflects the presence of a future lawyer's desire, needs and motives to acquire knowledge, abilities and skills of professional interaction in the field of law. The cognitive readiness component is the result of cognitive activity. The level of future lawyers' awareness is determined in terms of their knowledge, which is the necessary requirement for the analysis and selection of the best ways to cope with professional tasks in accordance with the students' view of professional cooperation problems in the field of law. The activity component reflects the existence of future lawyers' professional skills to perform their duties and to establish relationships in the team. The reflexion readiness component reflects the presence of future lawyers' professionally important qualities, including the ability to work in the field of «human – human», empathy, reflexion, skills of organization and communication. So, the future lawyers' readiness to professional interaction is the result of comprehensive special training and appropriate psycho-pedagogical learning environment. Therefore, the proposed structure of future lawyers' readiness to professional interaction enables to implement an appropriate educationally-methodological support and experimentally test the effectiveness of such training.

**Key words:** readiness; structural components; criteria; indicators; professional interaction; lawyer.

УДК 796.071.4:005:005.963.1(043.3)

*Наталія Власенко, Ганна Кириленко, Олександр Кириленко  
Nataliia Vlasenko, Hanna Kyrylenko, Oleksandr Kyrylenko*

## ПРОФЕСІЙНЕ САМОВДОСКОНАЛЕННЯ ВЧИТЕЛЯ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ПРОЦЕС ЯКІСНИХ ЗМІН ЙОГО ОСОБИСТІСНО- ПРОФЕСІЙНОЇ СФЕРИ І ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

### PROFESSIONAL SELF-IMPROVEMENT OF A TEACHER OF PHYSICAL EDUCATION AS A PROCESS OF QUALITATIVE CHANGES OF HIS PERSONAL-PROFESSIONAL SPHERE AND PEDAGOGICAL ACTIVITY

*Автори статті зазначають, що проблема професійного самовдосконалення майбутніх учителів фізичної культури є актуальною і має глибокий соціально-педагогічний смисл, оскільки вчитель, здатний до самоствердження й самовдосконалення, зможе успішно й самостійно розв'язувати будь-які інноваційно-педагогічні завдання. Отримані в процесі дослідження результати підтвердили правомірність цих положень.*

**Ключові слова:** професійне вдосконалення, якісні зміни, педагогічна діяльність, компоненти особистісно-професійного розвитку, педагогічна майстерність, учитель фізичної культури.

В умовах ускладнення та мобільності сучасного суспільного життя, розширення сфер педагогічної діяльності професійна підготовка вчителів у вищих навчальних закладах не спроможна навчити вчителя фізичної культури раз і назавжди, оскільки сьогодення вимагає його професійного самовдосконалення впродовж життя. Набуті майбутнім учителем фізичної культури професійні знання швидко втрачають свою актуальність, а нові завдання й умови педагогічної праці вимагають безперервного ситуативного їх самооновлення та готовності майбутніх учителів фізичної культури до професійного самовдосконалення.

Незважаючи на здобутки науковців, підготовка майбутніх учителів фізичної культури до професійного самовдосконалення залишається майже не дослідженою [6, с. 56-62].